

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 72/2023
25.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марко Латковић адвокат из ..., против тужене Основне школе „Јован Јовановић Змај“ из Зрењанина, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Зрењанину, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3278/22 од 19.09.2022. године, на седници одржаној 25.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3278/22 од 19.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3278/22 од 19.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Зрењанину П1 311/21 од 11.05.2022. године тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да за период од јануара 2018. до децембра 2020. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, исплати тужиоцу износ од 51.348,25 динара са законском затезном каматом на појединачно одређене месечне износе од доспелости до исплате, као и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 122.721,69 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе од доспелости до исплате и тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 85.562,00 динара са припадајућом каматом, а тужилац обавезан да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 9.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези с чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23 – у даљем тексту: ЗПП) и утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене обављао послове ..., за које је био утврђен коефицијент од 6,30 за обрачун и исплату његове плате. Основна плата тужиоца у спорном периоду, обрачуната као производ основице коју објављује Влада Републике Србије и коефицијента његовог радног места, била је нижа од минималне зараде. Због тога је тужена вршила њену корекцију до висине минималне зараде. Вештачењем је утврђена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у више варијанти, према параметрима из: Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 50/08, 104/08-Анекс I и 8/09-Анекс II), важећих посебних колективних уговора.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да исплати тужиоцу накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за утужени период, у висини утврђеној вештачењем према параметрима из Посебног колективног уговора за основне школе, сматрајући да Законом о платама у државним органима и јавним службама није регулисана минимална зарада због чега се примењују, на основу члана 2. став 2. Закона о раду, одредбе тог закона које минималну зараду дефинишу као законски минимум којим се запосленом обезбеђује заштита и задовољавање његових егзистенцијалних и социјалних потреба, у ком нису садржани трошкови исхране и регреса.

Одлучујући о жалби тужене другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца са образложењем да нема места примени Закона о раду јер се се у конкретном случају примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама, који прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Пошто тим законом, ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика није предвиђено право запосленог на засебну накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, не постоји правни основ за остваривање права на додатну исплату тражених накнада, због чега је тужбени захтев одбијен.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право.

Право запосленог на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, између осталог, прописано је одредбама члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18). Одредбе Закона о раду примењују се, на основу члана 2. став 2. тог закона, и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено.

На утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи образовања и васпитања примењују се, сагласно члану 187. став 3. у вези с чланом 1. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/17 ... 129/21), прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 113/17) уређује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3) и прописује да Влада утврђује и основицу за обрачун и исплату плата, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије (члан 3. став 1) и коефицијенте за обрачун и исплату плата (члан 8. став 1). Коефицијенти за обрачун исплата плата запослених у основном образовању утврђени су чланом 2. став 1. тачка 1. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 119/23).

Право на засебну накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запослених у основним и средњим школама није предвиђено Законом о платама у државним органима и јавним службама. Према одредбама тог закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 4). То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15, 27/22). Наведеним општим актом одређени су елементи за утврђивање плате, тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, с тим што уколико је основна плата запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на наведени начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20). Њиме су уређене и накнаде трошкова на које запослени имају право, укључујући и право на минималну зараду, али не и накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора (члан 26).

Тужилац је запослен у школи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењује посебан пропис - Закон о платама у државним органима и јавним службама, па нема места супсидијарној примени одредаба Закона о раду, који би се примењивао само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених не би били уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произилази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду. С`обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у утуженом периоду тужиоцу исплаћивана кроз коефицијент за обрачун његове плате, не припада му право на

додатну исплату накнаде трошкова коју потражује тужбом, без обзира на чињеницу што му је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Следствено изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**